

Verkkokohtamisia kylille

1.5. – 30.9.2020

Hankkeen loppuraportti

Sisällys

1 Hankkeen perustiedot.....	3
2 Tuensaajan perustiedot.....	3
3 Tiivistelmä.....	4
* 3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä	4
* 3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä	4
4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset.....	5
* 4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?	5
* 4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?	7
* 4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?	8
* 4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiinko suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?	9
5 Seurantatiedot	9
* 5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?	9
* 5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?...10	10
6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä	10
* 6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?	10
* 6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?	10
* 6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?	11
* 6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?	11
7 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin	12
* 7.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?	12
* 7.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyi ja miten?	12

1 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi

Verkkokohtauksia kylille

Alkamispäivämäärä

01.05.2020

Päätymispäivämäärä

30.09.2020

Toimintalinja

5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta

Erityistavoite

10.1. Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen

Tukimuoto

Työllisyyden ja osaamisen edistämiseen sekä sosiaaliseen osallisuuteen liittyvä kehittämishanke

Hanketyyppi

Hanke, jossa ei ole henkilöitä varsinaisena kohderyhmänä

Kustannusmalli

Flat rate 40 %

2 Tuensaajan perustiedot

Tuensaajan nimi

Pohjois-Savon Kylät ry

Y-tunnus

1070190-0

Hankkeen WWW-osoite

<http://www.pohjois-savonkylat.fi>

Yhteyshenkilön nimi

Merja Kaija, kyläasiamies

Yhteyshenkilön sähköpostiosoite

merja.kaija@pohjois-savonkylat.fi

Yhteyshenkilön puhelinnumero

045 179 1070

3 Tiivistelmä

* 3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä

Verkkokohtaamisia kylille -hankkeessa tarjottiin yhteisöllistä etätoimintaa kuudelle (6) pohjoissavolaiselle kylälle. Tavoitteena oli tukea osallistujia siihen, että heillä on mahdollisuus tulla kohdatuksi myös poikkeusoloissa sekä saada osallistujille tunne siitä, että meistä kaikista välitetään ja asukkailla on mahdollisuus saada reaaliaikaista kontaktia myös verkon välityksellä.

Kolmelle kylälle järjestettiin omaa etätoimintaa. Lisäksi tarjottiin yhteisiä etäkyläkahveja kaikkien hankekylien asukkaille. Hankkeen toiminnalla haluttiin ylläpitää kylän yhteisöllistä toimintaa, tukea kyläläisten jaksamista ja sosiaalisia kontakteja koronan tuoman poikkeustilanteen aikana. Hankkeessa oli mukana osallistujia yhteensä 10 kylältä, kaikkiin 60 eri osallistujaa ja osallistumisia yhteensä 230. Järjestimme etätalaisuuksia yhteensä 34 kpl.

Sisältöä luotiin osallistujien toiveen ja tarpeen mukaan: ruokasienitietoutta, musiikkia, Väärnin pappilassa vierailu ja luontoretkeilyä. Kaikissa etätapahtumissa oli lisäksi aikaa keskustelulle, hanketyöntekijät olivat kuulevina korvina ja keskustelun johdattelijoina. Etäyhteyteen osallistuminen oli monelle uutta, mutta neuvoimme ja opastimme niin osallistujia kuin sisällön tuottajia etälinjoille. Yhdessä kokeiltiin ja onnistuttiin. Palaute osallistujilta hankkeesta oli hyvä. Saimme kiitosta niin osallistumisen helppoudesta ja mukavasta ilmapiiristä kuin sisällöistä.

* 3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä

The "Meeting remotely - villagers connecting online" project provided remote activities for six (6) villages in the Northern Savo region. Three villages had their own remote activities. In addition, joint remote activities were offered to residents of all project villages.

The aim of the project was to maintain the community activities of the village, to support the resilience of the villagers and social contacts during the exceptional situation brought by the corona. The project involved participants from a total of 10 villages, all with 60 different participants and a total of 230 entries. We organized a total of 34 remote events.

Content was brought according to the participants' wishes and needs, for example mushroom information, music, a visit to the Väärni vicarage and nature hiking experience online. In addition, there was time for discussion at all remote events, and the project staff were hearing ears and facilitators of the discussion. Participating remotely was new to many, but we advised and guided both participants and content producers on remote lines. Together we tried and succeeded. Feedback from participants on the project was good. We received praise for both the ease of participation and the comfortable atmosphere as well as the content.

4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset

* 4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?

Hankkeen avulla haluttiin mahdollistaa sosiaalisten kontaktien ylläpitäminen ja yhteisöllisyys poikkeusolojen aikana verkon välityksellä. Hanke tarjosi mahdollisuuden olla yhteydessä toisiin osallistujiin, kyläläisiin, hankkeessa mukana oleviin työntekijöihin sekä vierailijoihin, ja vahvisti ja ylläpiti tällä tavoin osallistuvien kylien sosiaalista pääomaa ja yhteisöllisyyttä.

Haimme kyliä mukaan hankkeeseen toukokuussa, ja saimme lyhyen ajan sisällä 11 hakemusta sekä muutamia yhteydenottoja, joissa mietittiin voisiko etätoiminta soveltua heidän kylälleen. Hankkeen toteutusvaihe mukaan valittujen kylien kanssa käynnistyi kesäkuun alussa. Toteutus onnistui, ja yhdessä kyläaktiivien kanssa saimme tavoitettua kyläläisiä hyvin mukaan etätapaamisiin. Iso osa osallistujista oli ensimmäistä kertaa etäyhteyksiä käyttämässä, ja siten saimme madallettua kynnystä etäyhteyksien käyttämiseen.

Etäyhteyksien kautta jaettiin tietoa, josta oli hyötyä niin arkeen kuin arjessa selviytymiseen. Etätoiminnan kautta halusimme myös tarjota hetkiä, joissa ei mietittäisi koronaa ja poikkeusoloja. Tätä varten sisällytimme ohjelmaan niin musiikkia kuin hauskuuttakin.

Pystyimme tarjoamaan etäyhteydellä tilaisuuden, jonne oli helppo tulla ja jossa osallistujat tunsivat itsensä tervetulleeksi. Etätoiminnan kautta pystyimme lisäämään osallistujien jaksamista. Yhteisöllisyyden tukeminen onnistui parhaiten niillä kylillä, jonne pystyimme tarjoamaan oman kyläkohtaisen ryhmän.

Myös hankkeen markkinoinnissa onnistuttiin. Etätoimintaa markkinoitiin some-kanavissa, kotisivuilla, sähköpostitse sekä uutiskirjeessä. Hakuvaiheessa kyläehdokkaat tavoitettiin hyvin ja saimme mukaan myös sellaisia kyliä, jotka eivät ole aiemmin olleet liiemmin yhteydessä Pohjois-Savon Kylien suuntaan, mutta ovat toimineet aktiivisesti omalla kylällä. Kyläkohtaisista ryhmistä Koillis-Tuusniemellä onnistuttiin parhaiten. Korpijoki-Ohenmäellä onnistuttiin todella hyvin, ja onnistumisiksi voi todeta myös kaikille kylille tarjotun yhteisen Avointen Kyläkahvit -toiminnan.

Sisältöä saatiin hankittua lyhyelläkin varoitusajalla. Halusimme, että ulkopuoliset esiintyjät olivat kyläkahveilla livenä. Monetkaan toimivat eivät olleet aiemmin tällaista tehneet, mutta saimme heidät ohjeistuksella ja opastuksella mukaan hankkeeseen. Lisäksi kahden kylän tapahtumissa saimme kyläläiset innostumaan itse tuottamaan sisältöä etätapahtumiin.

Etätukea annettiin osalle puhelimitse sekä ohjeita lähettämällä. Etätuen antamisessa onnistuttiin, ja ylipäätään osallistujat pärjäsivät erittäin hyvin etäyhteyksissä niin kameroiden kuin mikkien käyttämisessä ja tässä hanketyöntekijät tukivat koko ajan osallistujia. Toki tämä vaati sen, että toinen hankkeen työntekijöistä veti enemmän sisältöä ja toinen fasilitoi etätapahtumaa. Onnistumiseksi voidaan kuvata sekin, että osa osallistujista ei ole pystynyt tai halunnut aiemmin osallistua kylän tapahtumiin, mutta innostuivat nyt mukaan, kun toimintaa tarjottiin etänä.

Hankkeen haasteita:

Hankkeessa ei tullut esiin suuria haasteita, mutta osa kylistä ei ollut niin aktiivisia kuin alussa arvioitiin. Osa mukaan valituista kylistä ei reagoinut meiltä tuleviin viesteihin, joten emme saaneet kirjallista vahvistusta siitä, miten kylä on mukana ja viestivätkö he hankkeen toiminnoista omille kyläläisille.

Yksi oman ryhmän saanut kylä sai hankkeessa apua ja tukea, ja toimintaa suunniteltiin pitkälle hankkeen loppuun asti. Hankkeen loppupuolella kylä ilmoitti kuitenkin, että suunniteltuja toimia ei pystytä viemään loppuun saakka. Toiminta oli ollut yhden kyläaktiivin varassa, ja hän ilmoitti lopettamisesta aikatauluhaasteisiinsa vedoten.

Itse hanketyöntekijöinä emme aina muistaneet sitä, että osa osallistujista haluaa olla vain kuulolla. Yhdessä etätapahtumassa jokaiselle erikseen nimellä kohdennettu pyyntö kommentoida oli muutamille ahdistavan tuntuinen tilanne. Saimme tästä palautetta, jonka jälkeen välittömästi korjasimme hyvin aikein tehdyn osallistamistavan. Jatkossa korostimme, että jokainen kommentoi ja osallistuu oman halun mukaan. Ketään ei enää nimellä pyydetty kommentoimaan ja vastaamaan mahdollisiin kysymyksiin. Riitti että oli tullut paikalle etätalaisuuteen.

Koillis-Tuusniemi etäsaunoi keskiviikkoisin klo 19.30. Koillis-Tuusniemellä oltiin todella aktiivisia, ja siellä toteutettiin suunnitelman mukaisesti kahdeksan (8) etätapahtumaa. Niistä käytettiin nimeä Etäsauna, sillä Koillis-Tuusniemi halusi viedä kylän perinteisen kesäkeskiviikkosaunaillan verkkoon. Alussa oli tarjolla uutta asiaa, jonka jälkeen aiheesta keskustelua. Lopussa kuulumisten vaihtoa ja seuraavan kerran aiheen valinta sekä viikon parhaan uutisen valinta.

Kyläaktiivit suunnittelivat ja viestivät kylälle aktiivisesti. Hanketyöntekijät avustivat ja tekivät muun muassa viestipohjia ja some-kuvia sekä pitivät kolme (3) suunnittelupalaveria kyläaktiivien kanssa, ja kolme suunnittelupalaveria eri sisällöntuottajien kanssa. Elokuun loppupuolella pidettiin erillinen palautepalaveri.

Ulkopuolisia esiintyjiä ja aiheita löydettiin etäsaunoihin helposti ja luontevasti. Tuusniemen Kylät teki kesän aikana Duus-elokuvaa, ja tarjolla oli tilannekatsaus sen etenemisestä. Viestintä- ja piha-asioihin saatiin myös asiantuntijat oppaaksi. Myös kylältä löytyi innostunutta ja osaavaa väkeä pitämään etäsaunan ohjelmallisen osuuden. Tarjolla oli energia-, ruokasieni-, luonto- ja elokuvaprojektia. Osallistujia etäsaunoissa oli 7–15 henkilöä, ja etäsaunojen kestot vaihtelivat 1–2,5 h välillä.

Korpijoki-Ohenmäen kylällä kokoonnuttiin keskiviikkoisin klo 18.00. Korpijoki-Ohenmäki vei kyläyhdistyksen perinteiset tiistai-illan tapaamiset verkkoon. Hankeen alkuvaiheessa kylä toivoikin viikonpäiväksi keskiviikkoa ja tämän heille mahdollistimme.

Kyläaktiivit halusivat tarjota vaihtoehdon kuulumisten vaihtoon ja etäkyläkahvit toteutettiin etänä keskiviikkoisin kello 18–19. Korpijoki-Ohenmäki halusi pitää etäkohtaamiset turinatuokioina, kuulumisten vaihtona. Tämän sallimme, vaikka tiesimme, että suunniteltu sisältö olisi ollut hyvä lisä. Kyläläiset alkoivat itse pohtia sisällön merkitystä vasta kesätauon jälkeen, ja hankkeen lopun tilaisuuksissa oli mukana kyläläisten toiveiden mukaan suunniteltu sisältöosuus. Näistä kahdessa tilaisuuden vetivät kyläläiset itse, ja tuolloin oli ohjelmassa karaoke ja levyraati. Korpijoki-Ohenmäellä toteutettiin suunnitelman mukaisesti kahdeksan (8) etätapahtumaa.

Niiden lisäksi hanketyöntekijät pitivät kaksi (2) suunnittelupalaveria kyläaktiivien kanssa ja yhden suunnittelupalaverin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Ylä-Savon Vakan kanssa. Ohjelmantuottajien kanssa pidettiin kaksi (2) palaveria. Toinen niistä tapahtui etänä, toinen kasvokkain, sillä tälle esiintyjälle Teams ei ollut tuttu ja haluttiin varmistaa esiintymisen sujuminen. Hänen kanssaan itse esiintyminen hoidettiin yhdessä, ja palaute niin esiintyjältä kuin kyläläisiltä oli positiivista.

Erillistä palautepalaveria ei järjestetty vaan arviointikeskustelu yhdistettiin viimeisen etätapaamisen yhteyteen. Osallistujia oli 4–11 henkilöä. Yhteen ei tullut yksikään, mutta se selittyy kesätauon jälkeisellä unohduksella. Kyläaktiivit markkinoivat etäkahveja itse. Kesäkuussa he laittoivat lehteen mainoksen, ja kauden lopussa ottivat meiltä Canvalla tehtyjä mainoksia tiedotuksen tueksi. Lisäksi kylän yhteyshenkilö lähetti kutsuja sähköpostilla sekä opasti kyläläisiä yhteyksien käyttämiseen.

Oravikosken kylällä kokoonnuttiin yhteyshenkilön aikataulun mukaisesti. Oravikoskella etätapaamisten teemana oli kyläidentiteetin vahvistaminen; kyläsuunnistus, mainarin haastattelu ja muistelut, kaivoksen äänet ja Citynomadi yhtenä toteutusvaihtoehtona. Etätapaamisia oli yhteensä viisi (5), ja kuudennen kyläaktiivi perui itse ja sen myötä, tämän kylän toteutus keskeytyi hankkeen aikana.

Kolmen (3) kylän yhteinen ryhmä. Muut kylät olivat mukana kolmen kylän yhteisessä ryhmässä. Tämä ryhmä ei todennäköisesti kesän aikatauluhaasteiden takia lähtenyt lentoon. Kesäkuun 15. päivä suunnittelupalaveriin osallistui vain yhden kylän edustaja. Osaksi tästä syystä päätimme tarjota heille Avoimia Kyläkahveja, ja niihin sai tulla osallistua näiltä kolmelta kylältä sekä muilta kyliltä.

Avoimet Kyläkahvit. Avoimet Kyläkahvit -idea syntyi siis hankkeen alkuvaiheessa. Hankkeessa haluttiin kokeilla konseptia ja ottaa kaikille yhteiset tapaamiset tarjolle kyläkohtaisten ryhmien rinnalle. Saimme mukaan osallistujia myös kyliltä, jotka eivät olleet hankkeeseen edes mukaan hakeneet. Tarvetta etätoiminnalle siis oli ja saimme kokemusta sille, millaista kannattaa ja millaista ei kannata järjestää.

Kaikille Avoimet Kyläkahvit olivat tarjolla viisi (5) kertaa, niiden sisältö tilattiin ulkopuolisilta toimijoilta, mutta hankkeen työntekijä(t) oli(vat) kuitenkin mukana tilaisuuksia fasilitoimassa.

Tarjolla oli musiikkia, Väärnin pappilan esittelyä, hauskuutushahmoja ja myös yleistä keskustelua ja kuulumisten vaihtoa, joka oli todella tärkeää osallistujille. Kolmessa oli osallistujia 8–14 henkilöä, mutta 24.6.2020 musiikkia ja Kriisituki alueilla -hankkeen esittely ei vetänyt osallistujia kuten ei myöskään Maaseudun turvaverkko -hankkeen kanssa suunniteltu yhteinen metsäkävely 30.6.2020.

Ostopalveluiden kautta saimme hankittua live-sisältöä ja näin mahdollistettiin myös ulkopuolisten sisällöntuottajien ja osallistujien aito kohtaaminen ja kommunikointi. Hyödynsimme pääasiassa paikallisia toimijoita ja yrittäjiä sisällön tuottamisessa.

Kaikille Avoimia Kyläkahveja ei voitu järjestää enempää, sillä esiintyjien hankkiminen ja opastaminen veivät aikaa, ja hankkeessa ei ollut mahdollista enempää aikaa tähän osa-alueeseen käyttää. Yllättäen paljon aikaa vei siis live-esiintyjien etsiminen. Toivottavasti etävalmiudet sisällön tuottajilla kasvoivat tämän myötä ja jatkossa muutkin toimijat rohkaistuisivat tuottamaan sisältöä livenä etätapatumiin.

* 4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?

Hankkeen etätoiminnan myötä tarjosimme kyläläisille kohtaamisia, joita muuten ei voinut toteuttaa poikkeusoloissa. Tuimme hankkeessa kylää valitsemaan sopivan etäyhteyden, ja osan kanssa kokeilimme useitakin. Hankkeen myötä saatiin mukaan useita ihmisiä käyttämään etäyhteyksiä ensimmäistä kertaa. Etätilaisuuksien aikana saatiin tuotua esille etäyhteyksien käytön mahdollisuuksia.

Kylät olivat aktiivisia, ja esimerkiksi Korpijoella kyläaktiivit itse opastivat uusia osallistujia linjoille. Saimme madallettua kynnystä etäosallistumiseen niin kyläaktiivien kuin osallistujien osalta. Saimme tuotettua hyviä kokemuksia etäosallistumiseen osallistumisesta. Yksi kylistä (Koillis-Tuusniemi) on ottanut etäkokoukset ja etäyhteydet käyttöön hankkeen jälkeen.

Saimme ihmiset kohtaamaan ja pitämään yllä kylän yhteisöllisyyttä korona-aikanakin. Tarjosimme iloa, tietoa ja kannustusta selvitä haastavista ajoista yhdessä. Me hanketyöntekijät olimme kuulevina korvina, ja johdattelimme osallistujia keskustelemaan niistä aiheista, jotka juuri sillä hetkellä nousivat esille.

Kyläläisille halusimme tuoda etänä tilaisuuden, jossa vaihdetaan kuulumisia, saadaan tietoa ja lisäksi nautitaan ja virkistytään. Osa osallistujista halusi vain olla kuulolla, seurata keskustelua ja näin olla osallisena kylän yhteiseen kokoontumiseen. Hankkeen näkökulmasta tämä oli hyvä asia. Hankkeen aikana oli jo havaittavissa se, että on tärkeää päästä mukaan juuri omaan tahtiin. Kaikille oli selvää, että yhdessä kokeilemme ja opastamme toisiamme, ja yhteisen kokeilun ja opettelu merkitystä tuotiin usein esille.

Tätä käsitystä vahvisti myös vastaajien keskiarviot etätoiminnasta. Asteikolla 1-5 (5=paras) kertoivat vastaajat kokeneensa itsensä erittäin tervetulleiksi tapahtumiin (4,9). Hyödyllistä tietoa arkeen ja arjessa selviytymiseen vastaajat kokivat saaneensa (3,5). Etätoiminta lisäsi omaa jaksamista (3,2) ja kylän yhteisöllisyyttä (3,5).

Tapahtuman vetäjät olivat osaavia (4,7).

Sisällöntuottajat olivat joko kylien omaa väkeä tai ulkopuolisia. Pystyimme hankkeena tarjoamaan keikkoja kulttuuri- ja teatterialan toimijoille, eli hankkeella oli myös työllistävää vaikutusta.

Pidemmän aikavälin tavoitteena oli, että arkeen ja yhteisiin toimintoihin on helpompi palata tämän jälkeen, kun yhteys ei täysin katkea. Vieläkään normaalitilanteeseen ei ole palattu, mutta yksi kylä on jatkanut etänä myös itsenäisesti.

Erityisen ilahduttavaa oli se, että saimme mukaan uusia osallistujia, jotka eivät ole olleet paikan päällä olevassa toiminnassa mukana. Osa heistä pystyy tulemaan mukaan normaaliolojen toimintaan, mutta osa ei. Tästä syystä voisi ns. hybridimalli olla hyvä tulevaisuudessa. Tästä etä- ja kasvokkaisten pienten ryhmien yhdistelmästä keskusteltiin ja nostettiin kylillä esille jo hankkeen aikana. Hankkeen aikana kylät eivät sitä vielä itse kokeilleet vetää, eli hankkeella ei ole tietoa siitä, voivatko kylät hybridimallia itse toteuttaa jatkossa. Arviomme mukaan voivat.

* 4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Kylät, joiden alueella hankkeessa tehtiin toimia, saivat itselleen sellaista pääomaa etätoimintaan, jota ei olisi kylille voitu tarjota ilman tätä hanketta. Etätoimintaa voidaan jatkaa kylillä tarpeen mukaan myös hankkeen jälkeen. Lisäksi jokainen osallistuja voi hyödyntää etäosaamista omassa elämässään. Toivomme, että hankkeen myötä saadaan madallettua kynnystä kokeilla etäyhteyksiä myös oman perheen ja lähipiirin sisällä.

Tämän hankkeen jälkeen etätoiminta on edelleen osa Pohjois-Savon Kylien toimintaa. Tulemme toteuttamaan jatkossakin osallisuutta ja sosiaalista vahvistumista tukevia palveluita etänä, hankkeessa saatua kokemusta hyödyntäen. Voimme ylläpitää kylien yhteisöllisyyttä kylien asukkaiden kesken verkon kautta, mikäli siihen on jatkossakin tarvetta.

Kerroimme osallistujille myös muista Pohjois-Savon Kylien etätilaisuuksista, ja kyläläisiä osallistui myös muuhun etätoimintaan kuten 19.9.2020 seminaariin, jossa hankkeen tuloksiakin nostettiin esille.

Kokeilimme eri alustoja laajasti. Zoom ja Teams olivat yleisimmin käytössä. Google Meet oli harkinnassa, ja uusinta etäyhteyksilyötyä Jitsiä testasimme Oravikosken kanssa, mutta emme ehtineet ottaa laajemmin käyttöön.

Kylien valmiudet käyttää etäyhteyksiä kasvoivat, osallistujien etätaidot lisääntyivät. Pohjois-Savon Kylien toimintaan saatiin paljon lisää osaamista etäyhteyksien käyttämisestä ja soveltamisesta kylätoimintaan. Saimme kokemusta siitä, mikä toimii ja mikä ei sekä varmuuden siitä että etätoimintaa olisi hyvä olla tarjolla myös kasvokkain tapahtuvien kohtaamisten lisäksi. Jatkossa kannustamme myös hybridimallien kokeiluun, eli osa voisi olla mukana paikan päällä ja osa etänä.

Koillis-Tuusniemen kyläyhdistys kertoi ottaneensa Google Meetin käyttöön kyläyhdistyksen hallituksen kokouksiin. Yhdessä etäsaunaillassa kylällä pohdittiin oman kylän mobiili-appin mahdollisuutta ja tähän liittyviä hankeideoita, joita kylä voisi mahdollisesti toteuttaa.

Mallia levitetty muille kyläasiamiehille. Satakyltiin on kerrottu tarkemmin hankkeesta, ja heillä on lähtenyt oma vastaavantyyppinen hanke käyntiin. Annoimme heille apua ja tukea uuden mallin kautta siitä, miten etätoimintaa voi kylille viedä. Satakyltiin annoimme mallia myös Pohjois-Savon Liikunnan Etänä neuvoen ja liikkuen -hankkeesta.

Mitä tekisimme toisin? Kesäaika haastava kylien kannalta, koska silloin ollaan ulkona ei koneiden ääressä. Mutta hanke-aika oli oikea ja sille oli tilaus kevään poikkeusjakson jälkeen. Markkinointia on harvoin liikaa, ja ehkä me hanketyöntekijät olisimme voineet ottaa siinä isomman roolin. Sovimme kylien kanssa, että hanke tuottaa some-

kuvia ja kylät markkinoivat itse niiden avulla. Tässä oli nähtävissä pientä innostuksen hiipumista, mutta hankkeen tavoite oli kuitenkin myös opettaa, että kylät tekevät itse ja hankkivat osallistujia itse.

Täsmällisyyttä kellonajoissa olisimme voineet ajoittain tarkentaa. Osassa kerroissa aika olisi voinut olla pidempi, ja osassa aika venyt jopa 2,5 tuntiin. Suosittelemme jatkossa 1,5 tuntia, jotta aikaa ei tarvitse venyttää, osallistujat kuitenkin varanneet tietyn ajan olla mukana.

Teema vs. teemattomuus, tätä pohdimme edelleen ja olemme sitä mieltä, että teema ja sisältöä on oltava kaikissa kerroissa edes jonkin verran, jos ei ihan koko aikaa. Osallistujat toivoivat jatkossa etätapaamisiin sekä ajankohtaisia asia-aiheita että viihdettä. Palautteissa tietoiskujen aiheiksi ehdotettiin muun muassa turvallisuutta, ensiapua, kotivaraa, sieni- / marjainfoa ja kylän omien "asiantuntijoiden" esittelyä. Terveysteen, liikuntaan ja ruokailutottumuksiin liittyvää infoa toivottiin myös. Osa ehdotetuista aiheista olikin jo mukana ohjelmassa.

Aihelistalle ehdotettiin uusien asioiden opettelua ja jo tuttujen aiheiden kuten jätteiden lajittelun käytännönläheistä opastusta sekä tietoa paikallisista ja lähialueen tapahtumista. Luontoteema nousi myös esille, ja paikallisen lajiston esittelyä toivottiin vaikkapa jossain vanhassa paikallisessa puutarhassa tai Kaavinjärven metsässä.

Maakunnallisen etäseminaaria ehdotettiin toteutettavaksi 1–2 kertaa vuodessa, ja yksi vastaaja toivoi vertailua kylätapahtumien ja kyläyhdistysten talousongelmien välillä.

* 4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiin suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?

Toteutusalue ei muuttunut, mutta osassa mukaan hankkeeseen valituissa kylissä tapahtui pieniä muutoksia. Kohderyhmä pysyi koko hankkeen ajan ennallaan. Hanke oli suunnattu valittujen kylien kyläläisille, lisäksi muutamia osallistujia tuli muilta kyliltä. Hankkeeseen osallistuivat kohderyhmänä kylien asukkaat sekä kyläaktiivit.

Omat ryhmänsä saivat:

1. Korpijoki-Ohenmäki (Kiuruvesi), jossa on perinteisesti ollut kylän yhteinen kokoontuminen aina tiistai-iltaisin kello 18.
2. Koillis-Tuusniemi (Tuusniemi), jossa on kesäisin aina lämmitetty kylän yhteinen sauna keskiviikkoisin kello 19.30.
3. Oravikoski (Leppävirta), jossa aiheet pyörivät kyläidentiteetin vahvistamisen ympärillä; kyläsuunnistus, mainarin haastattelu ja muistelut, kaivoksen äänet.
4. Avoimet Kyläkahvit: Kolmen kylän ryhmäksi muotoutui Rytökylä-Salmenranta, Paukarlahti ja Vieremän Pohjoiskylät. Kaikille kylille Avoimiin Kyläkahveihin tuli mukaan osallistujia myös Kotalahdesta, Sorsakoskelta, Korpijoki-Ohenmäeltä, Muuruvedeltä ja Halunalta.

Nuorille suunnattuun toimintaan ei noussut tarvetta hankkeessa mukana olleilta kyliltä.

5 Seurantatiedot

* 5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?

Jokaiselle kuudelle (6) kylälle oli tarkoitus järjestää omia etäkokoontumisia noin kahdeksan (8) kertaa hankkeen aikana. Yksi etäryhmäkerta oli suunnitelman mukaan tarkoitus kestää yhden (1) tunnin, mutta joustimme tässä. Ryhmäkooksi olimme arvioineet 4–15 henkilöä, ja tämä tavoite saavutettiin pääosin. Sisällön saaminen ja 6 ryhmän pyörittäminen ei olisi ollut hankkeessa edes mahdollista, koska alussa molempien työnteekijöiden oli oltava mukana

linjoilla, jotta kaikki saatiin toimimaan. Näin ollen aika ei olisi riittänyt 6 erillisen ryhmän pyörittämiseen näillä resursseilla.

Tavoitteena oli järjestää 48 eri tilaisuutta (6 kylää x 8 tilaisuutta). Saimme mukaan kolme (3) kylää omalla ryhmällä ja kolme (3) muuta kylää muodostivat yhden ryhmän. Tämä yhteinen ryhmä ei lähtenyt lentoon, mutta oli mukana yhteisillä kyläkahveilla. Yksi kylä lopetti toiminnan kesken, eli tavoitemäärään ei täysin päästy.

Hankkeen aikana oli tarjolla 34 eri etätahtumaa. Niistä 28 oli kyläkohtaisia etätahtumia, viisi (5) kaikille kylille avoimia ja yksi (1) kolmen kylän yhteinen. Kahteen kaikille avoimista kyläkahveista kesälomakaudella ei tullut osallistujia ja Kiuruvedellä oli yksi iltatilaisuus, johon ei tullut osallistujia ulkopuolelta. Kaiken kaikkiaan osallistumisia oli 230, ja niihin osallistui 60 eri henkilöä 10 eri kylältä.

* 5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?

Hankkeelle asetettiin numeerisia tavoitteita, joita oli helppo seurata etänä järjestettävässä toiminnassa. Etätoiminnassa muiden tietojen kirjaamiselle ei nähty näin lyhyessä hankkeessa tarpeellisenä. Palautekyselyllä saimme tietoa, olivatko sisällölliset tavoitteet onnistuneet. Osallistujatiedot etälähetuksista (osallistujamäärä, kerrat, kestot) kerättiin ja dokumentoitiin (Excel). Palaute kerättiin Webropolilla.

6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

* 6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?

Pohjois-Savon Kylät ry ei ole aiemmin hakenut ja hallinnoinut ESR-hanketta, joten tästä saatiin uudenlaista kokemusta hankkeen hallintaan sekä mitä kaikkea ESR-hanke vaatii ja millaista toimintaa ESR:n kautta voidaan kylillä järjestää. Hanketyön tueksi saimme etätyöosaamista, jota voidaan jatkossa hyödyntää muissa hankkeissa. Ymmärrys siitä, että live-esiintyjien saaminen on hankalaa, mutta kannustimme ja opastimme myös esiintyjä: etänä toimiminen oli monella uutta.

* 6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?

Hankkeen toteutuksessa ei ilmennyt ongelmia. Suunnitelmaa oli helppo toteuttaa, ja aikataulun suunnittelussa pystyimme hyödyntämään eri hankkeista saamaamme kokemusta. Etätoiminnasta meillä oli jo kokemusta, ja sitä pystyimme hyödyntämään hankkeessa.

Se, että alun perin suunnitellut omat ryhmät kuudelle (6) kylälle eivät toteutuneet, osoittautui aikataulullisesti hyväksi asiaksi. Hanketyöntekijöiden aika ei olisi riittänyt niin monen kylän omien ryhmien tukemiseen. Hankkeen arvioidut riskit eivät toteutuneet sillä tavoin, että ne olisivat vaikuttaneet hankkeen toteutumiseen. Yksi uusi riski ilmeni, ja siihen emme olleet varautuneet.

Riski 1: Osallistujalla ei ole osaamista käyttää etäyhteyttä. Varauduimme antamaan opastusta etäyhteyksien käyttöön. Osallistujista 4 % koki tarvinneensa ohjausta ja apua paljon, ja 52 % jonkin verran. Pystyimme antamaan tarvittavan opastuksen puhelimitse etänä eli riski ei toteutunut. Pystyimme ratkaisemaan kaikki opastukset omin voimin emmekä edes tarvinneet ulkopuolista IT-tukea, johon olimme kustannuksissa varautuneet.

Riski 2: Ei löydetä riittävästi osallistujia. Osallistujia löydettiin tavoiteltu määrä. Markkinointia ja tiedotusta tehtiin monikanavaisesti, ja kyläaktiivit viestivät hankkeesta omalla alueellaan ja kutsuivat osallistujia mukaan etätoimintaan. Kylien kanssa oli sovittu aloituspalavereissa, että kyläaktiivit hoitavat markkinoinnin. Sovimme, että hanke auttaa muun muassa markkinoinnissa käytettävien kuvien ja mainosten tekemisessä, ja näin toimittiin.

Kaksi aktiivisesti mukana ollutta kylää kokivat, että mukana olisi saanut olla enemmän ihmisiä. Hankkeen alussa asetetut tavoitteet kyllä täyttyivät, mutta luonnollisesti kylät olisivat olleet iloisia vielä runsaammasta osanotosta. Hankkeen ajatus oli kyllä se, että pieni ryhmä on isoa massaa parempi kohtaamisen ja vuorovaikutuksenkin kannalta.

Kesälomakausi sekä kesän helteet ja marjastus veivät välillä porukkaa pois laitteiden ääreltä, samoin kesämyrskyjen jälkimainingit tai niihin varautuminen. Jatkossa kesälomakaudelle suunnattua toimintaa on syytä miettiä hyvin tarkkaan, vaikka toisaalta vahvaa sitoutumista hankkeeseen olikin. Oltiinpa sitten vaikka kanootilla melomassa, automatkalla tai ulkona, osa osallistui puhelimen kautta etäyhteyteen. Osallistujien sitoutuminen oli aivan huimaa!

Riski 3: Nettiyhteydet pätkivät tai eivät toimi. Nettiyhteydet toimivat yllättävän hyvin. Ääniasetukset toimivat, esiintyjät osasivat ja testasivat. Riski ei toteutunut, mutta toki Rotkolaaksosta järjestetty etälähetys oli hetkittäin haasteellinen: maasto, yhteyden pätkiminen, liian nopea tempo yhdistettynä viiveeseen teki välillä haastavaksi seurata missä lähetyksessä mennään. Emme olleet tätä asiaa etukäteen huomioineet ja puhujia opastaneet.

Etätoiminnassa toivotaan myös, että näemme mahdollisuuksien mukaan kaikkien kasvot. Mutta mikäli nettiyhteys on kuormittunut, pyydetään laittamaan videoyhteys kiinni. Nettiyhteyden kuormittumisia ei kuitenkaan pahemmin havaittu, mutta osa laitto kamerat omatoimisestikin välillä kiinni.

Riski 4: Osallistujat ovat jo ajautuneet isompaan kriisiin. Hankkeella oli valmiudet ohjata henkilöitä eteenpäin esimerkiksi kriisiavun piiriin tai ohjaamalla muiden

palvelujen pariin, mikäli osallistujissa nousee esille suurempi tarve saada apua tai tukea. Tämä riski ei toteutunut. Toki kuulumme kyllä, kuka ketäkin kylällä auttoi ja suuria kiitoksiakin jaettiin, kun apua omalta kylältä oli saatu etätoiminnan ulkopuolella.

Uusi riski: Mukana ollut kylä joutui lopettamaan hankkeessa toimimisensa. Elokuun aikana ilmeni, että yhden kylän vapaaehtoinen ei haluaakaan jatkaa hankkeen toimia loppuun. Hanke ei ollut levinnyt kylällä laajempaan tietoon ja toimintaan, ja kun yhteyshenkilö ilmoitti lopettavansa, päättyi hanke sillä kylällä kokonaan. Hanketyöntekijöiden omat havainnot tästä tulivat liian myöhään, ja kun varmistuksen lopulta kylältä saimme, emme olisi enää ehtineet hankkia uutta kylää tilalle.

* [6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?](#)

Ei koske hanketta. Hankkeella ei ollut ohjausryhmää. Hanketta tuki Pohjois-Savon Kylät ry:n hallitus sekä johtoryhmä, joka koostui yhdistyksen puheenjohtajista ja hankkeen työntekijöistä.

* [6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?](#)

Palautetta kysyttiin arviointipalaverissa sekä palautelomakkeilla. Jokaisesta etäyhteydellä toteutetusta tapaamisesta pidetään kirjaa osallistujamäärästä (Excel).

Webropolilla toteutettuun kysymykseen vastasi 23 henkilöä eli noin kolmasosa osallistuneista. 52 % vastaajista käytti etäyhteyksiä ensimmäistä kertaa. Vain 4 % heistä koki tarvitsevansa paljon ja 52 % jonkin verran tukea etäyhteyden käyttöönotossa. Osallistujat olivat tyytyväisiä niihin etätapahtumiin, joihin osallistuivat. Kohtalaisiksi ne arvioivat 17 % vastaajista. Erittäin hyviksi ne arvioivat 26 % ja hyviksi 57 % vastaajista.

Omin sanoin vastaajat kertoivat saaneensa etätapahtumaan osallistumisesta muun muassa osaamisen iloa ja lisää varmuutta etäyhteyksillä osallistumiseen. Kynnys osallistua muihin vastaaviin yhteyksiin madaltui, ja yksi vastaaja koki saaneensa kokemusta järjestää näitä tapaamisia itsekin. Yksi osallistuja nosti palautteissa esille sen, että ymmärtää nyt etätoiminnan rajallisuudet.

Palautteissa nousi esille, että saatiin uusia tuttavuuksia, ja kuulumisten vaihtoa myös eri kylien osallistujien kanssa arvostettiin. Osallistuminen piristi ja oli mukava rupatella toisten kanssa. Yksi Webropol-palautteen antajista toivoi myös lähitapaamisten järjestämistä, kaksi nosti esille kesäajan tuoman haasteen. Kesäaikana luonnossa ja pihapiirissä on siinä määrin tekemistä, että talvikausi olisi sopivampi ajankohta etäkohtaamisille. Myös virikkeitä arjen asioihin arvostettiin. Poimintoja palautteista:

- Rohkaisin mieleni ja eka kertaa tutustuin Teams-yhteyteen. Ns. Etäsauna oli hyvä vaihtoehto-ohjelma savusaunalle. Kuuli ajankohtaista asiaa ja paikallisia asiantuntijoita. Tuntui etten ole ihan junasta jäänyt, kun jotenkin pääsi mukaan etämaailmaan ja totesi että kaikki ovat tätä etäasiaa nyt opettelemassa.
- Koin osaamisen iloa, kun osasin osallistua
- Oli tosi mukavaa olla mukana. Niitä iltoja, kun tapaamisia oli, odotti jo etukäteen. Olen iloinen, että rohkeasti menin mukaan. Kiitos järjestäjille.

7 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin

* 7.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?

Hyödynsimme tiedotuksessa kylien omia tiedotuskanavia sekä Pohjois-Savon Kylien omia kotisivuja, sähköpostilistoja, Facebook-sivuja ja muita sosiaalisen median kanavia.

Tiedotimme hankkeesta suoraan kylille sähköpostilla sekä sähköisten kyläkirjeiden kautta. Hankkeesta kiinnostuneita kyliä haettiin touko-kesäkuussa. Tuolloin tehtiin hankkeesta tiedottamista Pohjois-Savon Kylien hallitukselle, maakunnan kylille, yhteistyötahoille ja medialle. Kylille lähetimme sähköposteja, sähköisen kyläkirjeen, mediatiedotteen sekä sisältöä Pohjois-Savon Kylien somekanavien kautta. Kyliä innostettiin mukaan hankkeeseen myös toukokuun Virtuaalinen kyläpäällikkö -etätapaamisissa, joissa hanketta esiteltiin.

Teimme hankkeesta mediatiedotteita, jossa esittelimme tätä hanketta ja muuta toimintaamme (Vuoden Kylän julkistaminen toukokuussa ja Avoimet kylät verkossa 13.6.2020). Mukaan valituilla kylillä tiedotettiin hankkeen alkamisesta ja Korpijoki-Ohenmäen kylän pyynnöstä laitettiin yksi mainos paikalliseen Kiuruvesi-lehteen.

Viestintää tukemaan tilattiin hankkeen ilmeen luominen, ja samalla saatiin tuettua yksinyrittäjää. Pohjois-Savon Kylien kotisivuille teimme uutisia ja hankkeelle oman alasivun.

Mediassa hanke oli hyvin esillä. Muun muassa seuraavassa lehdissä esiteltiin hanketta:

- tiedotteemme pohjalta tehdyt lehtijutut
  - 4.6.2020 / Pitäjäläinen
  - 9.6. Savon Sanomat
  - 9.6. Iisalmen Sanomat
  - 10.6. Kiuruvesi-lehti
- maksettu mainos Kiuruvesi-lehteen / Korpijoki-Ohenmäen kyläaktiivin organisoimana
- 16.7.2020 Yleiset saunat etäsaunoiksi Koillis-Savo / Koillis-Tuusniemen kyläaktiivin organisoima lehtijuttu

KYLÄT KYSEESSÄ pääomaa päätöksentekoon -tilaisuudessa 19.09.2020 hanke nostettiin esiin, ja tärkeimpiä hankkeen tuloksia esiteltiin.

* 7.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyi ja miten?

- Kriisituki alueilla -hanke / TSL: kokeilimme yhteistä etätilaisuutta, mutta emme saaneet osallistujia. Lisäksi Pohjois-Savon Kylät ry tiedotti Kriisituki alueilla -hankkeen toiminnasta somessa ja sähköisessä kyläkirjeessä.
- Maaseudun turvaverkko -hanke / Kuopion Kriisikeskus (rahoitus STEA): Teimme yhteistyötä sisällöissä.

- Ikäihmiset kiinni lähiyhteisöön -hanke / Pohjois-Savon Kylät ry (rahoitus STEA): Teimme yhteistyötä ja hyödynsimme tiedotuksellisesti hankkeen kontakteja.
- Duus-elokuva / Tuusniemen Kylät ry (rahoitus Kehittämisyhdistys Kalakukko ry): Yhteistyö Koillis-Tuusniemen etäsaunassa.
- Vuorelan kunto eli Vuoku: Teimme heidän ESR-hankkeen jumppien tiedotusta somessa.

Höntsäpesis-ryhmää ja Kuopion Reipasta yritimme saada myös mukaan yhteistyöhön, mutta kumpikaan ei vastannut yhteydenottopyyntöön.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

